

Diagnoser på stemmeområdet

Vejledning til diagnoseliste

Danske Tale-Høre-Synsinstitutioner - DTHS

INDHOLD

Forord	3
Diagnoser på stemmeområdet	
- Vejledning til diagnoseliste	4

Denne vejledning er udskilt som selvstændigt dokument fra

Vejledninger i udredning – Vol. 3
© Danske Tale-Høre-Synsinstitutioner 2011
ISBN 978-87-89925-14-1

Der er foretaget mindre redaktionelle – ikke indholdsmæssige – ved udformningen af denne nye enkeltstående version.

God praksis vejledninger
kan downloades på www.dths.dk

FORORD

I 2007 udgav DTHS første samling af vejledninger i God Praksis på tale-, høre- og synsområdet. Arbejdet med at samle og udarbejde den gode praksis er blevet fortsat og mange nye vejledninger har set dagens lys siden 2007. DTHS er derfor stolt over med udgangen af 2010 hhv. i begyndelsen af 2011 at kunne udgive to bind med resultatet af mange engagerede medarbejders arbejde.

DTHS er en landsdækkende sammenslutning af institutioner, der arbejder med rehabilitering af borgere med tale-, høre- og synsproblemer. **DTHS** behandler fælles anliggender med det formål at fastholde, styrke og videreudvikle fagligheden på området.

Medlemmer af DTHS kommer fra landsdækkende, regionale og kommunale institutioner.

DTHS søger at opfylde sammenslutningens mål:

- Ved at facilitere et landsdækkende samarbejde blandt fagfolk i tre faglige søjler på syns-, høre- og taleområdet.
- Gennem det fælles projekt "God Praksis".
- Ved at være faglig sparringspartner for ministerier, regioner, kommuner og brugerorganisationer.
- Ved at udarbejde og debattere perspektiver og visioner på området.

God Praksis er et landsdækkende kvalitetsudviklingsprojekt, som har til formål at forskningsforankre den tale-, høre- og synspædagogiske bistand til voksne og børn med alle former for kommunikationshandicap.

Projektets mål er at udvikle retningslinjer og vejledninger for god praksis på baggrund af erfarings- og evidensbaseret viden, samt opstille kvalitetsstandarder som fundament for systematisk evaluering og senere akkreditering.

DTHS's medlemmer har godkendt og dermed forpligtet sig til at følge og fagligt lade sig inspirere af God Praksis vejledningerne.

God Praksis er med til:

- At sikre borgerne den bedste kvalitet på baggrund af evidensinformeret viden
- At initiere udvikling på fagområderne
- At sikre ensartet kvalitet på landsplan
At gøre kvaliteten og ydelserne på tale-høre-synsområdet synlige for
- brugere og pårørende
- At kommunerne kan indkøbe ydelser på det bedst informerede grundlag

DTHS 2011

(Forordet er redaktionelt tilpasset i forhold til det oprindelige forord i "Vejledninger i udredning - Vol. 3)

Diagnoser på stemmeområdet

Listen over diagnoser på stemmeområdet blev udformet på en arbejdsdag for stemmelogopæder d. 1/9 2010. Målet med arbejdsdagen var, at få udformet en liste over diagnoser til brug for logopæder på stemmeområdet. Formålet med en sådan liste er iflg. arbejdsgruppen:

- At logopæder landet over kommunikerer ensartet med hinanden og med deres samarbejdspartnere
- At opnå et bedre grundlag for visitation (jfr. God praksis for udredning af dysfoni)
- Pege i retning af et særligt undervisningsforløb
- Styrke grundlaget for evidensbaseringen af vores arbejde
- At kunne fremsøge sager i de elektroniske journalsystemer til brug for
  - Opgørelser/undersøgelser internt på vores institutioner
  - Undersøgelser/forskning på f.eks. universiteterne i forbindelse med f.eks. bacheloropgaver og specialer

Der blev produceret en liste over stemmediagnoser, men det lykkedes ikke, at nå frem til et nummererings- eller kodningssystem til diagnoselisten, indenfor den givne tidsramme. Der indløb efterfølgende et forslag til et kodningssystem fra én af gruppens deltagere og diagnoselisten er derfor trykt med koder. Institutionerne opfordres af gruppen til at benytte sig af forslaget, hvis de ønsker det og kan ellers benytte listen uden koder.

Diagnoserne Fonasteni, Hyperfunktionel dysfoni og Hypofunktionel dysfoni var genstand for stor diskussion, men blev afslutningsvis inkluderet. Det er nødvendigt, at de tre begreber bliver defineret nærmere og tages op til fornyet diskussion ved en evt. fremtidig revision af diagnoselisten.

Det skal desuden pointeres, at den udarbejdede liste ikke er detaljeret nok til, at diagnoserne kan bruges som indikator for et specifikt undervisningsforløb, men menes at kunne leve op til de øvrige formål.

Vejledning til diagnoseliste på stemmeområdet

Listen er hierarkisk opbygget på flg. måde:

Tre overordnede kategorier

- Dysfoni
- Andre vanskeligheder (f.eks. VCD, EILO o.lign.)
- Ingen vanskeligheder

Dysfoni er inddelt i tre underkategorier:

- Organisk dysfoni
- Funktionel dysfoni
- Neurologisk dysfoni

Hver af de tre underkategorier er yderligere delt op i et antal underkategorier, nogle af dem i flere niveauer.

Terminologi

Vedr. definitionen af begrebet 'Dysfoni' henvises til 'Vejledning til udredning af dysfoni', hvor dysfoni betyder 'stemmelidelse'. Det er således ikke et auditivt begreb.

Diagnosen 'Dysartrofon' er den overordnede diagnose for dysartriske stemmelidelser og dækker neurologisk betinget dysfoni på baggrund af dysartri.

Sådan bruges listen

Man vælger én diagnose, som konklusion på en udredning.

Hvis der optræder organiske forandringer i kombination med funktionelle vanskeligheder, tager diagnosen udgangspunkt i de organiske forandringer. De funktionelle forandringer, supplerende træk ved stemmen og mere specifikke årsagssammenhænge beskrives i udredningens konklusion.

Når man vælger en diagnose, er man frit stillet med hensyn til niveau, men skal være opmærksom på, at en diagnose nederst i hierarkiet er en afledning af de højere niveauer.

Hvis man er usikker på en diagnose, vælger man det niveau i hierarkiet, som man er sikker på.

Stemmediagnoser med koder

D - Dysfoni

- **DO - Organisk**
  - DO 1 - Atrofi
  - DO 2 - Cancer
    - DO 2.1 - Stråleskade
  - DO 3 - Candidose
  - DO 4 - Cicatrice
  - DO 5 - Cyste
  - DO 6 - Endocrin
  - DO 7 - Hyperkeratose
  - DO 8 - Kontaktulcus
  - DO 9 - Laryngitis
    - DO 9.1 - Akut laryngit
    - DO 9.2 - Kronisk laryngit
    - DO 9.3 - Reflux laryngit
  - DO 10 - Leukoplakia
  - DO 11 - Noduli
  - DO 12 - Pachydermi
  - DO 13 - Papilloma
  - DO 14 - Polyp
  - DO 15 - Presbyfoni
  - DO 16 - Sulcus
  - DO 17 - Traume
  - DO 18 - Web
  - DO 19 - Ødemer
    - DO 19.1 - Kantødem
    - DO 19.2 - Reinckes ødem
  - DO 20 - Andet

- **DF - Funktionel**
  - DF 1 - Dysodi
  - DF 2 - Fonasteni
  - DF 3 - Hyperfunktionel
  - DF 4 - Hypofunktionel
  - DF 5 - Lukkeinsufficiens
  - DF 6 - Mutationsstemme
  - DF 7 - Psykogen dysfoni/afoni
  - DF 8 - Ventrikulær dysfoni

- **DN - Neurologisk**
  - DN 1 - Dysartrofoni
    - DN 1.1 - ALS
    - DN 1.2 - Atypisk Parkinson
    - DN 1.3 - Myastenia Gravis

- DN 1.4 - Parkinson
- DN 1.5 - Sclerose
- DN 2 - Parese
  - DN 2.1 – Laryngeus superiorparese
  - DN 2.2 - Recurrensparese
- DN 3 - Spastisk dysfoni
  - DN 3.1 - Abduktortypen
  - DN 3.2 - Adduktortypen
- DN 4 - Tremor

AV - Andre vanskeligheder

IV - Ingen vanskeligheder